

SKATTEFÖRVALTNINGENS OCH INTERNATIONELLA VALUTAFONDENS MOMSFELSRAPPORT

Aki Savolainen/Skatteförvaltningen
12.2.2016

Resumé av IMF:s rapport om skattefelet inom momsbeskattningen i Finland

INNEHÅLL

1	IMF:s metod för bedömning av skattefelet inom momsbeskattningen	3
1.1	Finlands medverkan i IMF:s bedömning av skattefelet inom momsbeskattningen.....	3
1.2	Uppgifter som ligger till grund för bedömningen i Finland.....	3
2	Momsfelet (compliance gap) i Finland.....	3
2.1	Felets omfattning och förändringar.....	3
2.2	Orsaker till att momsfelet är så litet	5
2.3	Skattefelet branschvis.....	5
2.4	IMF:s observationer och rekommendationer	6
3	Momsfelet som beror på skattestöd (policy gap) i Finland.....	6
3.1	Felets omfattning och förändringar.....	6

1 IMF:S METOD FÖR BEDÖMNING AV SKATTEFELET INOM MOMSBESKATTNINGEN

Syftet med Internationella valutafonden IMF:s (International Monetary Fund) RA-GAP-program (Revenue Administration Gap Analysis Program) är att stöda länderna i utvecklandet av metoder för bedömning av skattefelet inom momsbeskattningen. Programmet består av expertbesök i mälländerna, beräkning av momsfelet enligt en av IMF framtagna metod samt slutrapportering.

1.1 Finlands medverkan i IMF:s bedömning av skattefelet inom momsbeskattningen

Skatteförvaltningen tillsatte en arbetsgrupp som förutom företrädare för Skatteförvaltningen bestod av företrädare för Tullen, Finansministeriet (FM), Statistikcentralen och Statens ekonomiska forskningscentral. Arbetsgruppen kartlade alternativa metoder för bedömningen av skattefelet inom olika skatteslag. När det gäller momsfelet beslöt man att rekommendera den av IMF utvecklade metoden och att begära konsultering för tillämpningen av metoden i Finland.

1.2 Uppgifter som ligger till grund för bedömningen i Finland

IMF:s metod för beräkning av skattefelet inom momsbeskattningen grundar sig på uppgifter i nationalräkenskaperna samt på uppgifter om skattskyldigas momsdeklarationer och -betalningar från Skatteförvaltningen och Tullen. Utifrån uppgifterna i nationalräkenskaperna fastställs det lagenliga skatteutfallet. Utifrån uppgifterna om de skattskyldigas deklarationer och betalningar beräknas hur mycket av respektive års deklarerade moms har betalats, dvs. det faktiska momsutfallet. Väsentligt i denna metod är att en betalning hänförs till det år grunden för betalningen har uppkommit.

IMF har undersökt momsfelets utveckling i Finland under åren 2008–2014. Uppskattningarna för åren 2013 och 2014 är förhandsuppgifter eftersom uppgifterna i nationalräkenskaperna för dessa år inte ännu är slutgiltiga. Det är alltså möjligt att siffrorna preciseras allteftersom statistik blir klar.

IMF delar in det totala skattefelet (overall VAT gap) i skattefel (compliance gap) och skattefel som beror på skattestöd (policy gap).

2 MOMSFELET (COMPLIANCE GAP) I FINLAND

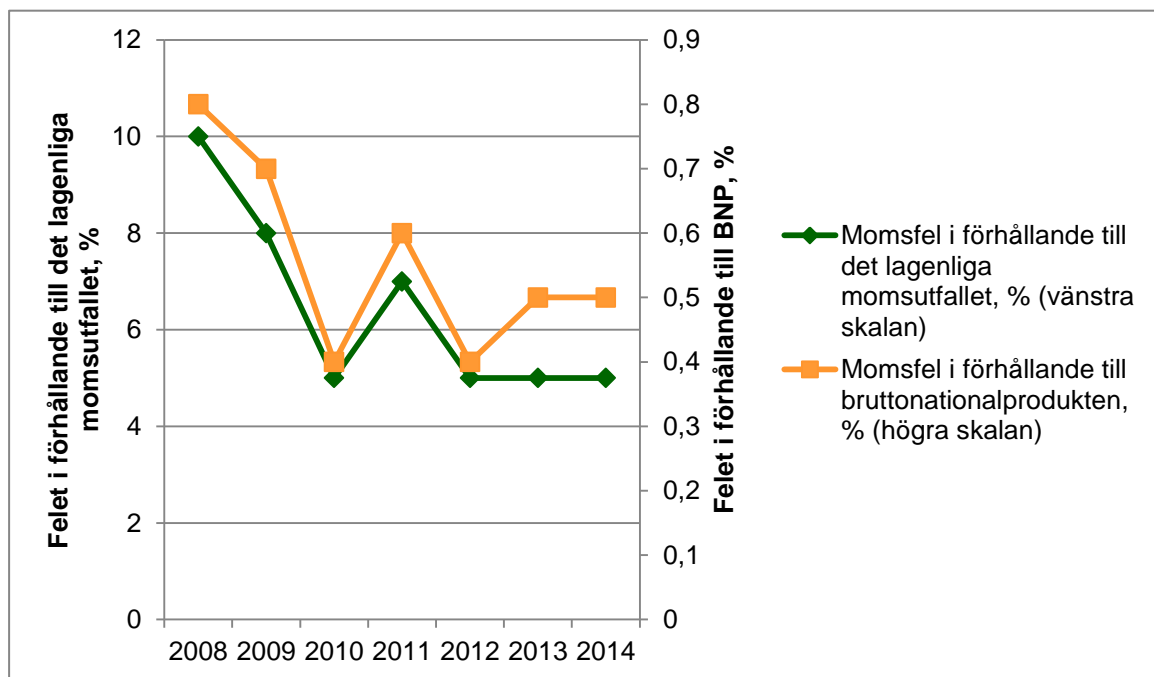
Momsfelet beräknas genom att man från det lagenliga momsutfallet drar av det faktiska momsutfallet. Det indelas i moms som inte deklarerats (assessment gap) och skatterester (collection gap).

2.1 Felets omfattning och förändringar

I Finland är momsfelet mycket litet i förhållande till det lagenliga momsutfallet och det har också sjunkit något sedan år 2008.

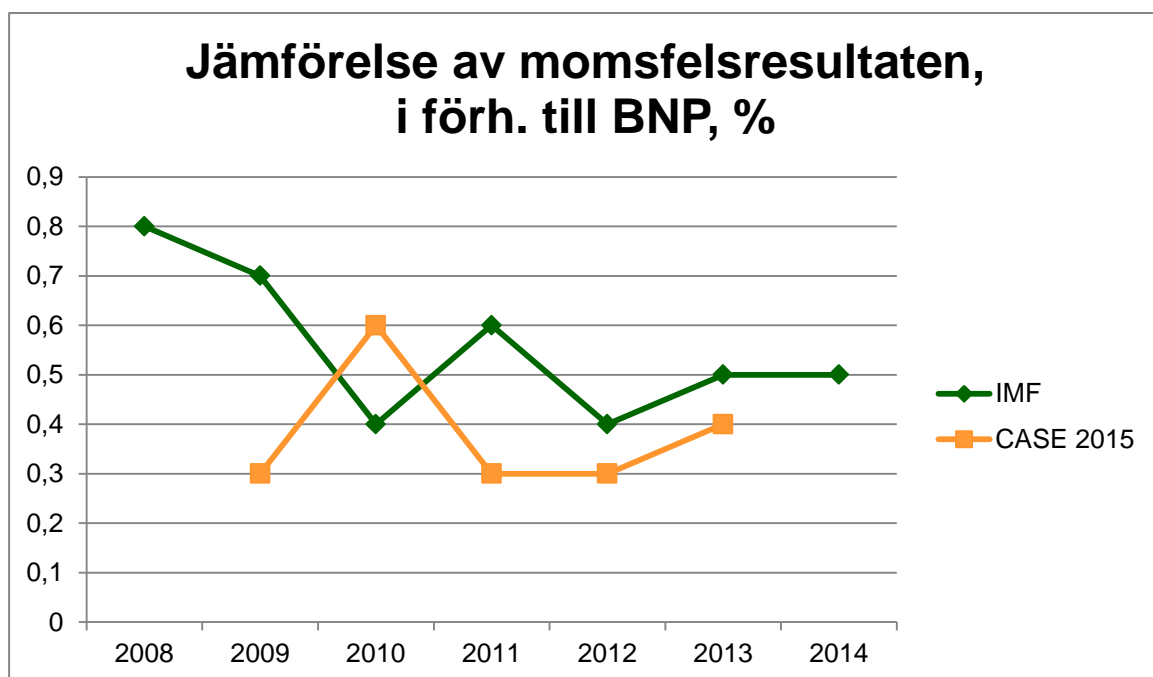
År 2014 var momsfelet ungefär en halv procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Det motsvarar ett skattefel på ungefär en miljard euro. Momsfelet har varit ungefär på samma nivå under åren 2010–2014.

IMF: Momsfelet i förhållande till det lagenliga momsutfallet och nationalprodukten i Finland 2008–2014

Det av IMF beräknade felet motsvarar resultaten i en undersökning som Europeiska kommissionen beställde av forskningsinstitutet CASE.

Jämförelse av resultaten från undersökningar av momsfelet i Finland (IMF och CASE) 2008–2014 (i förhållande till bruttonationalprodukten)

2.2 Orsaker till att momsfelet är så litet

Finländarnas positiva inställning till skatter och belåtenhet med Skatteförvaltningens effektiva verksamhet är en orsak till att skattefelet blir så litet. Den höga yrkeskompetensen bland Skatteförvaltningens anställda återspeglas i arbetstillfredsställelsen.

Momsfelet inom byggnadsbranschen har minskat genom Skatteförvaltningens åtgärder och lagstiftningen. Åren 2008–2012 genomförde Skatteförvaltningen ett skattekontrollprojekt inom byggnadsbranschen. I kombination med den omvända momsskyldigheten i byggnadsbranschen som trädde i kraft år 2011 har projektet fått momsfelet i branschen att minska.

Att Skatteförvaltningens uppbördsåtgärder är effektiva intygas av att skatteresterna just inte alls ökade efter finanskrisen år 2008.

2.3 Skattefelet branschvis

En branschvis granskning är bara riktgivande, eftersom en modellering per bransch förknippas med betydande osäkerhetsfaktorer bland annat på grund av olika klassificeringar och enhetsnivåer i momsbeskattningen respektive nationalräkenskaperna (momsdeklarationen registreras för en annan bransch än verksamheten).

En branschvis granskning visar att skattefelet är koncentrerat till byggnadsbranschen. Inom byggnadsbranschen har momsfelet emellertid minskat efter ibruktagandet av omvänd momsskyldighet för byggnadstjänster, som trädde i kraft år 2011.

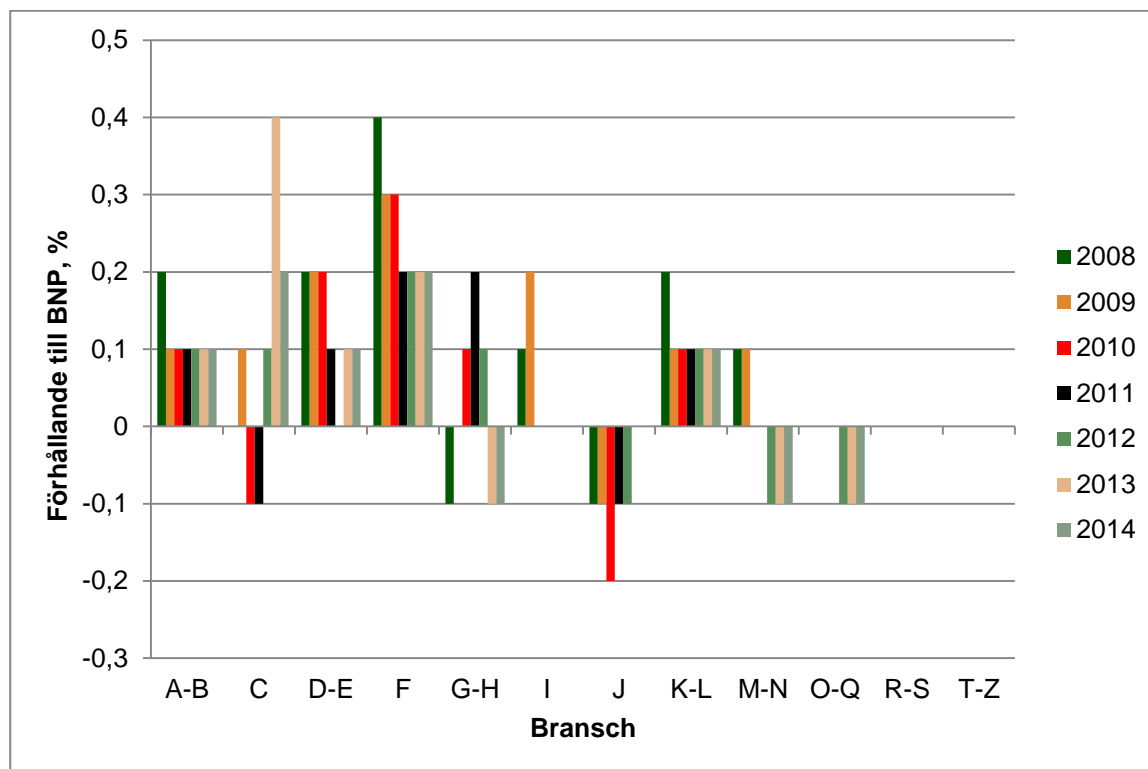
Handeln har den största betydelsen för momsutfallet. Att handeln är koncentrerad till några stora företagsgrupper gör att momsfelet i branschen är litet.

Det är vanligt att vissa branscher uppvisar ett negativt skattefel. Det finns tre orsaker till att en bransch har ett negativt skattefel:

1. Orsaker som hänger samman med hur det lagenliga skatteutfallet fördelas i branschen: Exempelvis att exporten och importen hänförs till rätt branscher.
2. Fördelning av deklarerad och betald moms: Företaget kan ha en annan branschkod i nationalräkenskaperna jämfört med Skatteförvaltningens register, eller företaget kan ha verksamhetsställen som i nationalräkenskaperna faller inom en annan bransch än företaget (enligt vars bransch den deklarerade momsen registreras). Av detta följer att den deklarerade momsen registreras för en annan bransch än den bransch produktionen drivs i.
3. Överskattning av det lagenliga skatteutfallet: Detta kan vara en följd t.ex. av felaktig uppskattning av andelarna skattefria respektive skattepliktiga produktion.

Av dessa orsaker påverkar de två förstnämnda inte på skattefelet i hela ekonomin. Den tredje orsaken leder till en överskattning av skattefelet även för hela ekonomin. Det bör dock märkas att de negativa siffrorna är ringa och hålls inom modellens felmarginal.

IMF: Momsfelet i Finland per bransch 2008–2014

A-B Jord- och skogsbruk, fiskerihushållning, gruvarbete	J Information och kommunikation
C Industri	K-L Finans- och försäkringsverksamhet, fastighetsbranschen
D-E El-, gas- och värmeförsörjning, vatten- och avloppstjänster, avfallshantering	M-N Yrkesmässig, vetenskaplig och teknisk verksamhet, förvaltning och stödtjänster
F Byggnadsbranschen	O-Q Offentlig förvaltning, utbildning, hälso- och socialvårdstjänster
G-H Handel, transport och lagring	R-S Konst, underhållning och rekreation, annan serviceverksamhet
I Inkvarterings- och restaurangbranschen	T-Z Annan verksamhet, bransch okänd

2.4 IMF:s observationer och rekommendationer

Skatteförvaltningen har förbättrat metoderna för att analysera skattefel och bör fortsättningsvis göra de nuvarande och planerade analyserna.

Det material som står till Skatteförvaltningens förfogande ger möjligheter till analytiska tillvägagångssätt som underlag för riskhanteringen.

Skatteförvaltningen borde fortsätta med analyserna av skattefelet och publicera resultaten av analyserna.

3 MOMSFELET SOM BEROR PÅ SKATTESTÖD (POLICY GAP) I FINLAND

Det momsfelet som beror på skattestöd visar skattestödets effekt på momsutfallet. Momsfelet som beror på skattestöd indelas i nödvändiga skattestöd (efficiency gap) och skattepolitiskt spelrum (expenditure gap).

3.1 Felets omfattning och förändringar

Skattestöd som ingår i det skattepolitiska spelrummet uppgick till ca två miljarder euro år 2014, dvs. en procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Deras andel var ungefär dubbelt så stort som momsfelet.

Momsfelet som beror på skattestöd har ökat från år 2008 till år 2014. Ökningen i skattepolitiska stöd kan bero antingen på skattepolitiska beslut (exempelvis att momsskatten för vissa produkter eller i vissa branscher sänks) eller att konsumtionen förskjuts till produkter med längre momssats (exempelvis att mer mat konsumeras i restauranger på alkoholens bekostnad). Att de skattestöd som ingår i det skattepolitiska spelrummet ökade mellan åren 2008 och 2010 förklaras av att momssatserna för mat och restaurangtjänster sänktes både år 2009 och år 2010.

IMF: Momsfel som beror på skattestöd vs. momsutfallet 2008–2014

